

супроводжується вигуком Chut! Замовкнути можна змусити й агресивним способом: La ferme! (Tais-toi!): Vous faites trop de bruit, les gars. La ferme ! У цьому разі пальці відкривають і закривають, ніби рот. Такий жест може застосовуватися не лише з метою уникнути шуму, але й змусити мовця припинити говорити дурниці чи не розкривати секрети.

Висловлення оцінки супроводжується підняттям великого пальця вертикально на рівні грудної клітки. Цей жест використовувався, наприклад, наприкінці іспиту (j'ai réussi), на виході із зали кінотеатру (le film était formidable), щоб привітати когось із перемогою. Такий жест, пошанований молоддю, обрамлюється вигуком Yes! Якщо великий палець опустити вниз – висловлення буде протилежним.

Жестом *аргументування* можна вважати простягнену руку та рухання при цьому пальцями. Це означає somme si comme ça, à peu près. Підняття очей угору – це знак роздратування. Підняття плечей вважають як ознаку незацікавленості або байдужості.

Щоб *змусити когось піти*, руку простягають уперед, долоню закривають. Цей жест спрямовують переважно на дітей: Emma, viens ici! C'est toi qui as volé les bonbons?

Повідомлення про *бажання покинути співрозмовника* має такий вигляд: стукають рукою по зап'ясті іншої руки. Щоб попросити *дозволу зателефонувати*, прикладають великий палець до вуха, а мізинець – до рота. Ці два жести можна уявити разом: Bon, j'y vais. On s'appelle.

Для *висловлення інтуїції* постукують по носі вказівним пальцем і говорять: «J'ai du nez (J'ai eu du nez)»: J'ai vendu mon appartement juste avant que les prix de l'immobilier baissent. J'ai eu du nez.

У французькомовному спілкуванні існують жести – «дублери» сказаного, які ніби «перекладають» висловлення розмовної французької [3, с. 172]. Так, *відмову вірити комусь, недовіру* до сказаного транслюють жестом вказівного пальця, який відтягує нижню повіку донизу. Цей жест відповідає висловленню Mon œil! (Je ne te crois pas).

Обертання пальців (se tourner les pouces) – це висловлення фамільярної французької мови, що означає *не бути активним, нічого не робити*. Досить часто сам вислів використовують із відповідним жестом.

Наведені вище рухи тіла – це лише незначна частина популярних нині у Франції жестів. Більшість із них можна вналежнити до якогось конкретного різновиду, водночас примітно, що характеристики інших різновидів теж їм притаманні.

Література

1. *Невербальна комунікація*. Освіта.UA. 19 квітня 2023. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/9851/>.
2. *Словник української мови*. URL: <http://sum.in.ua/s/zhes.t>
3. Chollet I., Robert J.-M. *Le français parlé*. Paris: Ellipses Edition Marketing S.A., 2017. 264 p.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОВЛЕННЯ ПЕРСОНАЖІВ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Важливу роль в забезпеченні прагматичної адекватності перекладу відіграють соціолінгвістичні фактори, що обумовлюють різницю в мовленні окремих груп носіїв мови. Додаткові труднощі для забезпечення всебічного розуміння тексту перекладу можуть виникнути у зв'язку із присутністю в тексті оригіналу відхилень від загальноприйнятих норм мови оригіналу.

Елементи територіальних діалектів не передають при перекладі, оскільки якщо діалектні форми використовуються з метою мовленнєвої географічної характеристики окремих персонажів, відтворення не має жодного сенсу, бо таке мовлення носить локальний характер [2, с. 265].

Багато територіальних діалектів тісно пов'язані із соціальною характеристикою їх носіїв, і в цьому випадку їх використання в оригіналі вказує на приналежність даного персонажа до певної соціальної групи. Лінгвістичні особливості соціального діалекту мають більш загальний характер, оскільки аналогічні соціальні групи і професії зустрічаються у багатьох народів. Тому передача додаткової інформації, яку містять елементи соціального діалекту в оригіналі, є можливою в перекладі.

Вирішення цієї задачі полегшується тим чинником, що соціальний діалект відрізняється від загальнонаціональної мови лише окремими мовними особливостями, свого роду маркерами. Присутність в тексті хоча б невеликої кількості таких маркерів забезпечує відтворення даного виду інформації в перекладі [3, с. 45].

У художньому стилі дуже часто використовується розмовна лексика та синтаксичні конструкції, притаманні цьому типу мовлення. Розмовному стилю притаманні скорочення одиниць усіх мовних рівнів, незвичний словотвір, використання різноманітних афіксів, інтенсифікаторів тощо. На письмі розмовна мова передається за допомогою фонетичних та графічних стилістичних засобів.

Мовлення героя є одним із найважливіших засобів створення образу. Воно свідчить про національну та регіональну приналежність, соціальний стан, рівень освіченості, професію або рід занять, розумові здібності, вік, стать, міжособистісні відносини, вдачу або характер людини тощо. Неправильне мовлення багато скаже носію мови про образ, створений автором. Проте носій мови перекладу може нічого не зрозуміти, якщо

типові помилки у вимові не будуть передані у перекладі. Подібні тонкощі відіграють особливу роль, на них лежать важливе змістове та емоційне навантаження [1, с. 81].

Будь-які специфічні моменти, такі як, професійна лексика, жаргонізми, просторіччя і, навіть, вульгаризми, слід обов'язково передавати відповідними еквівалентами мови перекладу. У випадку відсутності відповідних еквівалентів, слід використовувати різні трансформації, щоб компенсувати брак відповідника.

Автори часто використовують зображувально-виражальні засоби та художні прийоми, щоб зробити образ більш реальним та експресивним. Так створюється унікальний стиль і неповторність героїв, образи яких несуть певне смислове навантаження, бо часто додаткова інформація про образ зводиться до мінімуму або взагалі не подається.

Інколи джерелом непорозумінь при перекладі виявляється певне свідоме свавілля автора, який навмисно змінив граматику. Такі порушення граматичних норм часто мають на меті наблизити письмове мовлення до розмовного и таким чином надати йому більшу природність. Подібні псевдо-помилки носять різноманітний характер. Це може бути і змішування прямої та непрямої мови, порушення правила узгодження часів, подвійне заперечення, неправильний порядок слів тощо.

Заміна широко використовуваного, а тим паче просторічного, слова на літературне в прямій мові може цілком викривити соціальний образ конкретного персонажа, створити хибні асоціації в уяві читача. Не менш суттєвою помилкою є і зворотнє явище, а саме привнесення вульгаризмів та просторічної лексики в авторський текст, написаний суворим літературним стилем, або в мовлення персонажів, що належать до кола освічених людей. Такі помилки складають у читачів неправильне враження про суспільний статус, характер та виховання даних персонажів, а також про соціальні відносини між ними.

Щоб зробити адекватний переклад, необхідно дізнатись якомога більше про об'єкт перекладу. Відсутню інформацію можна отримати із мовлення героя, бо саме воно визначає сутність образу. Ігнорування особливостей мовлення при перекладі призводить до грубих помилок і спотворення смислу оригіналу.

Література

1. Галь Н. Слово живе і мертво: від «Маленького принца» до «Короля дурнів». 5-е вид., доп. Х.: Міжнародні відносини, 2001. 368 с.
2. Казакова Т. А. Практичні основи перекладу. К.: Союз, 2001. 320 с.
3. Казакова Т. А. Теорія перекладу (лінгвістичні аспекти). URL: www.englSPACE.com/dl/details/kazakova2.shtml.